

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

HET NUT VAN SCANNING BIJ LONGEMBOLIEËN

Naar aanleiding van het artikel van G. J. H. DEN OTTOLANDER en W. SCHOPMAN (1970) zou ik graag het volgende willen opmerken:

Wanneer men een schijfje lood van 3 cm diameter op de huid plakt, is dit op het scintigram niet te zien. Hieruit wordt de conclusie getrokken dat afwijkingen die kleiner zijn dan 3 cm met deze methode niet te constateren zijn. Dit hangt echter niet af van de methode maar van het oplossend vermogen van de gebruikte collimator. Bovendien, wanneer een collimator een 3 cm grote afwijking op de huid niet „ziet”, is het heel goed mogelijk dat hij dit in het brandvlak wel doet. Daar is nl. het oplossend vermogen het grootst.

Tevens geloof ik dat het niet noodzakelijk is om pas 15 tot 20 minuten na de injectie van de macro-aggregaten met de scan te beginnen. Wanneer men in de vena cubiti geïnjecteerd heeft, zullen in het algemeen na 15 tot 20 seconden nagenoeg alle partikeltjes, die groot genoeg zijn, in de longcapillairen zijn blijven steken. Verdere veranderingen in het beeld zijn dan m.i. niet meer te verwachten.

Literatuur: OTTOLANDER, G. J. H. DEN en W. SCHOPMAN (1970) Het nut van scanning bij de diagnose van longembolieën. *Ned. T. Geneesk.* **114**, 2167.

Leiden, 12 januari 1971

H. EVENBLIJ

CHIRURGISCHE BEHANDELING VAN HYPERHIDROSIS

Naar aanleiding van het artikel van KOCH en REGOUT (1971) wil ik wijzen op een andere operatieve benaderingswijze van de bovenste thoracale grensstreng, welke ik reeds sedert vele jaren gebruik in gevallen van hyperhidrosis van de handen.

Via een supraclaviculaire incisie wordt het platysma en de middelste halsfasce gekliefd, waarna de M. scalenus anterior vrij komt te liggen. Deze spier wordt dan geheel of partieel doorsneden. Boven of onder de A. subclavia langs komt men op de fascia endothoracica, die voorzichtig wordt geopend. Het gelukt dan gemakkelijk de pleura af te schuiven, waardoor de longtop met pleura en al in distale richting kan worden weggetrokken. Men krijgt dan een goed overzicht over het ganglion stellatum, de grensstreng en het 2e (soms ook het 3e) thoracale sympathische ganglion. De grensstreng kan dan worden doorsneden en het 2e ganglion kan worden weggenomen. In een aantal gevallen gelukt het de ingreep in één zitting aan beide kanten te verrichten.

Wordt de pleura beschadigd, dan kan men deze verder openen en de ingreep transpleuraal voortzetten; in dit geval moet men de ingreep aan de andere zijde in een tweede tempo verrichten.

Het voordeel van deze supraclaviculaire benadering is, dat men geen ribresectie behoeft te verrichten.

Tilburg, 16 januari 1971

M. P. A. M. DE GROOD

Naar aanleiding van de opmerkingen van collega M. P. A. M. DE GROOD, neurochirurg, zouden wij hem willen danken voor de aanvulling wat betreft de operatieve benaderingswijze.

N.a.v. de laatste alinea moeten wij opmerken dat wij bij de trans-axillaire methode geen ribresectie verrichten en het litteken bij jonge vrouwen in de axilla te verkiezen is boven een supraclaviculair litteken.

's-Gravenhage, 4 februari 1971 J. E. PH. M. REGOUT
P. W. A. A. KOCH

BERICHTEN

BUITENLAND

Verenigde Staten

Ziekenhuis-infectie. — In een zuigelingenafdeling hebben zich gedurende een tijdvak van vier jaar elf gevallen voorgedaan van ernstige infectie met *Proteus mirabilis*. Tien baby's hadden bacteriëmie, zes meningitis, twee osteomyelitis. Vier kinderen zijn aan de infectie overleden. Alle elf kinderen waren na een normale zwangerschap op tijd en in gezonde conditie geboren. Er waren dus geen factoren aan te wijzen die een dergelijke infectie konden verklaren. Nauwkeurig epidemiologisch onderzoek leidde tenslotte tot de herkenning van een verpleegster als draagster van het micro-organisme, dat kon worden gekweekt uit haar rectum en vagina en van haar handen. Het werd ook gekweekt uit de naveltjes van 7 uit een groep van 12 na elkaar door deze verpleegster opgenomen baby's, van wie één later aan bacteriëmie kwam te lijden. (BURKE e.a., *New Engl. J. Med.*, 21 jan. bl. 115.)

West-Duitsland

Medische bibliotheek. — In Keulen is kort geleden gesticht de „Arbeitsgemeinschaft für medizinisches Bibliothekwesen”. Van de Duitse geneeskundige bibliotheken fungeert de grootste — de „Zentralbibliothek für Medizin” — tevens als medische afdeling van de universiteitsbibliotheek te Keulen. Men streeft thans naar een samenwerking met het „Deutsches Institut für medizinische Dokumentation und Information”. Dit instituut verstrekt literatuuropgaven aan de *Index Medicus*, de door de „National Library of Medicine” te Bethesda/Maryland samengestelde lijst van artikelen uit 3200 over de gehele wereld verschijnende geneeskundige tijdschriften. (*Dtsch. med. Wschr.*, 5 febr. bl. 263.)

Dodelijke ongevallen bij kleuters. — In de Bondsrepubliek sterven jaarlijks meer kleuters door ongevallen dan door ziekten. De helft van de ongevallen betreft vergiftigingen in de huishouding. Meer dan 90 pct van deze vergiftigingen zouden zonder veel moeite vermeden kunnen worden. Aldus de „Hessische Arbeitsgemeinschaft für Gesundheitserziehung”. Het zijn vooral geneesmiddelen die voor de kinderen gevaarlijk zijn: de helft van alle vergiftigingen valt hieronder. Geneesmiddelen behoren derhalve zodanig te worden opgeborgen dat ze voor inquisitieve kleuters onbereikbaar zijn. Overigens schuilt er ook gevaar in huishoudelijke producten zoals vlekkenwater, bestrijdingsmiddelen, cosmetica, sigaretten. (*Ärztl. Praxis*, 13 febr. bl. 759.)

Congressen enz.

— 21e Congres van de *Association Internationale pour l'Etude des Poumons*, 24-26 mei 1971 te Zaragoza (Spanje). Inlichtingen: Prof. Dr. J. SWIERENGA, St. Antonius Ziekenhuis, Utrecht.

M. M. HILFMAN

BINNENLAND

Uitbreiding van verpleeghuis Amstelrade. — De staatssecretaris van sociale zaken en volksgezondheid, Dr. R. J. H. KRUISINGA, heeft zijn goedkeuring gehecht aan de plannen van het bestuur van de Stichting Amstelrade te Amstelveen tot verdere afbouw van dit verpleegtehuis voor chronisch motorisch gestoorden tot een capaciteit van 105 bedden.

Het verpleegtehuis richt zich uitsluitend op de behandeling en verzorging van spastici en andere lichamelijke gehandicapten van circa 17 jaar en ouder. Na hun opname op doorgaans zeer jeugdige leeftijd verblijven deze patiënten hun gehele verdere leven in het verpleegtehuis.

Amstelrade, waarvan de eerste bouwphase bestaande uit een hoofdgebouw en één paviljoen begin 1968 in gebruik werd genomen, biedt thans een opnamemogelijkheid voor 38 patiënten.

De nu door de staatssecretaris goedgekeurde tweede bouwphase omvat 5 paviljoens, elk voor 15 patiënten. Alle paviljoens en het hoofdgebouw zijn door gangen met elkaar verbonden. Indien het uitbreidingsplan is voltooid zal het aantal patiënten in het hoofdgebouw enige beperking ondergaan.

De verwachting lijkt gewettigd dat binnen niet al te lange tijd met de bouwwerkzaamheden kan worden begonnen. (*N.R.C.-Hbl.*, 17 februari.)

Opening van Centraal Laboratorium te Delft. — De unieke ligging van drie (nieuwe) Delftse ziekenhuizen bij elkaar heeft de gedachte doen ontstaan om bepaalde functies, die daarvoor om economische en/of andere redenen in aanmerking komen, samen te voegen. Dit heeft geleid tot de bouw van een centraal laboratorium van de Stichting samenwerkende Delftse ziekenhuizen (SSDZ).

In het centraal laboratorium zijn de volgende diensten ondergebracht: een gemeenschappelijke apotheek, een centraal klinisch-chemisch laboratorium (met sublaboratoria in de respectieve ziekenhuizen), een pathologisch-anatomisch laboratorium, een bacteriologisch-serologisch laboratorium, een isotopenlaboratorium en een computer (voorlopig bedoeld voor het klinisch-chemisch laboratorium, maar binnenkort ook beschikbaar voor andere taken).

De afzonderlijke ziekenhuizen waren niet altijd in staat bepaalde kostbare medische apparatuur en deskundigen aan te trekken; dit euvel heeft men nu ondervangen in de SSDZ.

Tot het complex van de gemeenschappelijke voorzieningen te Delft behoort ook het revalidatiecentrum, dat in 1969 in gebruik is genomen en dat de klinische en poli-klinische revalidatie in en van de ziekenhuizen verzorgt.

De voorlopige ervaring is, dat deze gemeenschappelijke laboratoria niet direct leiden tot kostenbesparingen, maar wel tot meer mogelijkheden. Uiteindelijk, zo is de stellige overtuiging, zullen deze voorzieningen echter ook kostenbesparend gaan werken.

Het nieuwe gebouw van de SSDZ wordt officieel geopend door de staatssecretaris van sociale zaken en volksgezondheid, Dr. R. J. H. KRUISINGA. (*N.R.C.-Hbl.*, 17 februari.)

Referaattijdschrift over milieuhygiëne. — De steeds toenemende betekenis van en belangstelling voor milieuhygiëne en milieubeheer heeft sterk doen gevoelen dat op dit gebied overzichtelijke gegevens blijven ontbreken, die een verantwoord beleid, waarin het element van speculatie ontbreekt, mogelijk maken.

Op initiatief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Dr. R. J. H. KRUISINGA, is in een samenwerking van het departement met Excerpta Medica in Amsterdam een maandelijks tijdschrift opgericht, waarin alle tevoren in de gehele wereld verschenen artikelen van enig belang voor milieubeheer en milieuverontreiniging in het kort worden samengevat. Het eerste nummer van deze publikatie, „Environmental Health” geheten, is dezer dagen verschenen. Excerpta Medica heeft hiermee een belangwekkende uitbreiding gekregen van haar databank-systeem. Aan de bestaande Excerpta Medica secties is nu „Environmental Health” toegevoegd. Het aantal primaire tijdschriften dat voor deze nieuwe literatuurdocumentatie wordt doorgezien bedraagt ongeveer 18.500, waarvan ongeveer 3.500 biomedische vaktijdschriften die de basis vormen voor de documentatie voor de biomedische vakken. De overige tijdschriften bevatten literatuur over technische, meteorolo-

gische, chemische, landbouwkundige, juridische, natuurwetenschappelijke en overige aspecten van de milieuhygiëne. Deze toeneming van de door Excerpta Medica bestreken basistijdschriften is mogelijk geworden door de samenwerking van de bibliotheken der Technische Hogeschool te Delft en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, en van het landbouwdocumentatiecentrum PUDOC te Wageningen. In 1971 zullen vermoedelijk 25.000 literatuurverwijzingen over milieubeheer worden vastgelegd in de databank, wat na verloop van tijd een aantal van 40.000 gegevens per jaar zal worden. De in de databank opgeslagen informatie vormt een geheel met de biomedische gegevens, zodat een uniform systeem ontstaat, waarbij „retrieval” volgens verscheidene selectie-criteria mogelijk is. Het maandelijks verschijnende referaattijdschrift is, als alle Excerpta-Medica-secties, geheel gesteld in de Engelse taal; alle referaten zijn voorzien van bibliografische gegevens, classificatienummers en indextermen. Hoofdredacteur van deze sectie over milieuhygiëne is Dr. K. BIERSTEKER uit Rotterdam. Hij wordt bijgestaan door de redacteurs Drs. H. HEIDA en mejuffrouw N. A. JUNGERIUS en een adviesraad van twintig deskundigen op dit terrein. (*Persbericht Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid, in samenwerking met Excerpta Medica te Amsterdam.*)

Commissie Voorlichting Asbest. — De belangrijkste asbestverwerkende industrieën in België en Nederland hebben een Commissie Voorlichting Asbest ingesteld. De commissie zal het onderzoek en de voorlichting in de bedrijven stimuleren teneinde optimale oplossingen op bedrijfshygiënisch gebied te bereiken. Hoewel de ondernemingen tot dusverre uiteraard reeds individueel maatregelen hebben genomen om de werkomstandigheden op zo hoog mogelijk peil te brengen, menen zij thans door de bundeling van medische en technische research nog betere voorwaarden te kunnen scheppen, uit oogpunt van gezondheidsbescherming. De Commissie Voorlichting Asbest wordt geadviseerd door een Raad van Medisch Advies, waarin zitting hebben genomen: Professor Dr. A. GYSELEN, Professor Dr. N. G. M. ORIE, Professor Dr. K. VUYLSTEEK, Professor Dr. R. L. ZIELHUIS en Dr. J. LÉPOUTRE, secretaris.

Actie Wereldlepradag f 450.000,— voor leprabestrijding. — De actie Wereldlepradag 1971 onder het motto „Als nou 'ns iedere Nederlander . . .” heeft tot nu toe op zijn gironummer 34 36 00 f 418.813,38 binnengekrege. Giften kwamen uit heel Nederland binnen o.a. van Hare Majesteit Koningin JULIANA. Opvallend is dat meer dan 80% van de giften bestaat uit veelvoud van f 11,— en f 2,50. Voor elf gulden geneest men een slachtoffer, voor f 2,50 redt men een kind, werd in de publiciteit naar voren gebracht. De steun middels goede informatie door de dag- en weekbladen, is voor de actie dan ook van groot belang gebleken. De totale opbrengst wordt geschat op ± f 450.000,—, waarmee ongeveer een derde van de kosten van de projecten in Afrika en Zuid-Amerika kan worden gedekt. Steun van het publiek en verdere acties blijven noodzakelijk.

Het hoogtepunt van de actie lag op vrijdag 29 januari, toen Staatssecretaris KRUISINGA in Den Haag twee bestrijders van lepra, dokter LEIKER en pater JAN ELSAKKERS hoge Koninklijke Onderscheidingen uitreikte (dokter LEIKER, Officier in de Orde van Oranje Nassau en pater JAN ELSAKKERS, Ridder in de Orde van Oranje Nassau).

Wereldlepradag (31 januari) wordt in meer dan 150 landen gehouden. In de laatste week van januari wordt dan de aandacht van het publiek gevestigd op het feit, dat nog ruim twintig miljoen mensen slachtoffer zijn van lepra.